LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

DEKRETAS DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO PRIIMTO LIETUVOS RESPUBLIKOS METROPOLITENO KONCESIJOS ĮSTATYMO GRĄŽINIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI PAKARTOTINAI SVARSTYTI

2014 m. liepos 25 d. Nr. 1K-19
Vilnius

1 straipsnis.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Konstitucijos 71 straipsnio 1 dalimi,

g r ą ž i n u Lietuvos Respublikos Seimui pakartotinai svarstyti Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. liepos 15 d. priimtą ir Respublikos Prezidentei pateiktą pasirašyti bei oficialiai paskelbti Lietuvos Respublikos metropoliteno koncesijos įstatymą Nr. XII-1028 (toliau – Įstatymas) dėl šių motyvų:

1. Nacionalinėje teisėje yra reglamentuoti trys viešojo ir privataus sektorių partnerystės būdai: koncesijos pagal Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymą (toliau – Koncesijų įstatymas), valdžios ir privačių subjektų partnerystė pagal Lietuvos Respublikos investicijų įstatymą ir institucinė viešojo ir privataus sektorių partnerystė pagal Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimu juo įstatymą.

2. Įstatymo 5 straipsnio 1 dalis nustato, kad projekto įgyvendinimo bendrovei Koncesijų įstatymo nustatyta tvarka yra suteikiama koncesija, o šios bendrovės steigėju gali būti Vyriausybės įgaliota institucija, strateginis investuotojas ir kiti privatūs subjektai. Atsižvelgiant į tai, galima daryti išvadą, kad metropoliteno projektas bus įgyvendinamas Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos suteiktos koncesijos pagrindu vadovaujantis Įstatymu ir galiojančiu Koncesijų įstatymu.

3. Pagal galiojančio Koncesijų įstatymo 2 straipsnio 4 dalį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė negali būti koncesininkė, nes ji yra laikoma koncesiją suteikiančiąja institucija, kai koncesija yra suteikiama valstybės vardu. Pagal Įstatymo 5 straipsnio 2 dalį, projekto įgyvendinimo bendrovės steigėju gali būti ir Vyriausybės įgaliota institucija. Tokia galimybė prieštarauja koncesijos esmei, nes tokiu atveju būtų itin sudėtinga užtikrinti, kad koncesininkas, t. y. projekto įgyvendinimo bendrovė, o ne koncesiją suteikiančioji institucija, t. y. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, prisiima visą ar didžiąją dalį rizikos, susijusios su koncesijos sutartimi jam perduodama veikla. Be to, Įstatymo 6 straipsnio 3 dalis nustato, kad Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos įsteigtai projekto įgyvendinimo bendrovei koncesija suteikiama be konkurso, nors tokios galimybės galiojančio Koncesijų įstatymo 17 straipsnis, reglamentuojantis aplinkybes, kuriomis koncesijos gali būti suteikiamos be konkurso, nenumato.

4. Įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti aiškus, suprantamas, neprieštaringas, teisės aktų formuluotės turi būti tikslios, kad teisinių santykių subjektai galėtų savo elgesį orientuoti pagal teisės reikalavimus, turi būti užtikrinami teisės sistemos nuoseklumas ir vidinė darna, teisės aktuose neturi būti nuostatų, vienu metu skirtingai reguliuojančių tuos pačius visuomeninius santykius (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d., 2006 m. sausio 16 d., 2013 m. vasario 15 d., 2013 m. gruodžio 16 d. nutarimai).

5. Seimo priimtas Įstatymas ir galiojantis Koncesijų įstatymas skirtingai reguliuoja tuos pačius visuomeninius santykius, t. y. viešojo ir privataus sektorių partnerystę koncesijos pagrindu. Specialiųjų tyrimų tarnyba 2014 m. liepos 18 d. antikorupcinio vertinimo išvadoje pažymėjo, kad Įstatymo nuostatos yra ydingos antikorupciniu požiūriu, nes yra nesuderintos tarpusavyje ir neatitinka teisės aktų, kurie turėtų būti taikomi įgyvendinant metropoliteno projektą, t. y. galiojančio Koncesijų įstatymo nuostatų, todėl Įstatymo bei Koncesijų įstatymo nuostatos praktikoje gali būti taikomos ir aiškinamos nevienodai. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2014 m. vasario 12 d. išvadoje Nr. 118 taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad pagal Įstatymu nustatomą teisinį reguliavimą metropoliteno projektai negalėtų būti įgyvendinami dėl teisinio reguliavimo neaiškumo ir teisės normų kolizijos.

6. Naujas įstatymas turi būti skirtas iki šiol nesamam teisiniam reguliavimui nustatyti, o ne sukurti specialias nuostatas teoriniam projektui, kurios būtų nesuderinamos su nusistovėjusia teisine praktika vykdant valstybės ir privataus sektoriaus bendradarbiavimą ir kurios kiekvienu konkrečiu atveju galėtų būti aiškinamos skirtingai. Atkreiptinas dėmesys, kad teisinių kliūčių įgyvendinti metropoliteno projektą nėra remiantis galiojančiu įstatymu, reguliuojančiu viešojo ir privataus sektorių partnerystę, t. y. Koncesijų įstatymu, kuris nustato koncesininkų atrankos ir koncesijų suteikimo tvarką, suteikiančiųjų institucijų bei koncesininkų įgaliojimus, teises ir pareigas, koncesijos sutarčių turinį ir jų kontrolę. Atskiro konkrečiam teoriniam projektui skirto įstatymo priėmimas formuoja ydingą teisinę praktiką, kai įstatymais bus nustatomi neaiškūs valstybės ir privataus sektorių bendradarbiavimo būdai, neleisiantys užtikrinti nuoseklios ir skaidrios viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimo praktikos bei tinkamos valstybės interesų apsaugos įgyvendinant visuomenei svarbius projektus susisiekimo infrastruktūros gerinimo ir kitose srityse.

2 straipsnis.

S i ū l a u laikyti Lietuvos Respublikos metropoliteno koncesijos įstatymą Nr. XII-1028 nepriimtu.

3 straipsnis.

P a v e d u Respublikos Prezidentės vyriausiajai patarėjai Rasai Svetikaitei pateikti šį dekretą Lietuvos Respublikos Seimui.

Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė